

4. Постанова КМУ «Відроджене скотарство»/ [http: zakon 1 / rada/ gov/ ua /laws/ show/ 661 – 2012.](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/661-2012)

5. Попова О. Л. Сталий розвиток агросфери України: політика і механізми / О. Л. Попова – К. : Ін-т екон. і прогнозування НАН України, 2009. – 352 с.

Рецензент – д.е.н., професор Лучик С. Д.

УДК 004.738.5:336.71

СУЧАСНІ АВТОМАТИЗОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТУВАННЯМ ПІДПРИЄМСТВ

Некрасенко Л.А., к.б.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

У статті розглянуто сучасні напрямки автоматизації бюджетування підприємств. Сформульовано рекомендації щодо удосконалення процесів бюджетування у системі управління підприємством. Визначено основні напрями підвищення результативності використання інформаційно-аналітичної системи оперативного управління фінансами.

In the article presents directions for modern automation of budgeting on enterprises. The author formulated recommendations for improving the processes of budgeting in enterprise management system. Also identified key directions of increasing the effectiveness of the use of information-analytical system operational financial management.

Постановка проблеми. Процеси трансформації економіки України супроводжуються загальною глобалізацією фінансових ринків, інфляційними процесами, впровадженням новітніх інформаційних систем і технологій, змінами в чинному законодавстві, посилення конкуренції, мінливістю цін на фінансових та товарних ринках. Всі ці та багато інших чинників викликають значні зміни в системі формування фінансових ресурсів як на рівні всієї країни, так і на рівні підприємств. У таких умовах на підприємствах збільшується потреба в ліквідних засобах і виникає необхідність формування ефективних механізмів фінансового управління грошовими коштами, одним з яких є ефективне бюджетування грошових коштів. Воно дозволяє керівництву своєчасно реагувати на невідомі зміни зовнішнього та внутрішнього середовища, аби підтримувати ліквідність підприємства на достатньому рівні.

Управління рухом грошових коштів є одним із першочергових завдань, тому що керівники підприємств щодня стикаються з прогнозуванням і управлінням грошовими потоками. Вони вирішують, як уберегти гроші від інфляції, як забезпечити нормальну поточну діяльність, підтримати репутацію підприємства як надійного фінансового партнера. Але при цьому необхідно уникати надлишкових грошей, бо їх можна використати для короткострокових укладень, що в подальшому призведе до отримання додаткового доходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню проблем оперативного управління ресурсами підприємства присвячені роботи І.О. Бланка, Н.І. Власюка, Е.С. Гейера, Г.В. Савицької, В.Р. Шевчука, Ю.О. Оліфірова [1-5] та ін. Проте в роботах цих учених не приділяється достатньої уваги методологічним аспектам організації бюджетування грошових коштів підприємства. Вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних і методичних основ управління фінансовими ресурсами та бюджетування грошових коштів

внесли вітчизняні й зарубіжні вчені: Аптекар С.С., Балабанов І.Т., Белопольська Т.В., Брігхем Є., Голов С.Ф., Данилочкіна Н.Г., Джонс Э., Дикки Т., Єгоров П.В., Ковальчук К.Ф., Лігоненко Л.О., Ковальов В.В., Омелянович Л.О., Пастухова В.В., Поддерьогін А.М., Савчук В.П., Стоянова О.С., Терещенко О.О., Фостер Дж., Хан Д., Хорн Дж.В. та інші. В їхніх працях висвітлюються окремі теоретичні та практичні аспекти бюджетування як ефективного напрямку вдосконалення системи управління.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження існуючих принципів бюджетування, визначення основних напрямів підвищення результативності використання інформаційно-аналітичної системи управління, висвітлення науково-методичних основ удосконалення процесів бюджетування грошових коштів у системі управління підприємством.

Бюджетування – процес розробки різних оперативних бюджетів. Бюджетування виражає основний зміст сучасної технології фінансового планування. Воно здійснюється таким чином, щоб мати можливість у єдиному інформаційному форматі розробляти і контролювати виконання плану, оперативно оцінювати відхилення фактичних показників від планових. Цей процес оперативного прийняття управлінських рішень і коригування поточних дій виражає основну вимогу ефективності системи управління фінансами у динамічному економічному середовищі.

До основних характеристик бюджетування можна віднести:

- короткостроковість (до одного року);
- внутрішню спрямованість;
- високий рівень конкретизації;
- тісний взаємозв'язок з контролем та аналізом відхилень.

Слід розрізняти поняття бюджет і бюджетування.

Бюджет – це кількісне вираження централізовано встановлюваних показників плану підприємства на визначений період по:

- використанню капітальних, товарно-матеріальних, фінансових ресурсів;
- залученню джерел фінансування поточної й інвестиційної діяльності;
- доходах і витратах;
- рухові грошових коштів;
- інвестиціях (капітальних і фінансових).

Система бюджетування є найважливішим елементом забезпечення фінансової стійкості підприємства в короткостроковому періоді, що включає розробку бюджетів структурних підрозділів та наскрізне планування діяльності всього підприємства.

Для організації ефективної системи планування діяльності структурних підрозділів підприємства на основі розробки бюджетів, доцільно створювати таку наскрізну автоматизовану систему бюджетування, яка охоплює весь грошовий оборот підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система бюджетування на підприємстві базується на концепції центрів відповідальності. Центр відповідальності - це сфера діяльності, у межах якої встановлена персональна відповідальність менеджера за показники діяльності, які він зобов'язаний контролювати.

Бюджетування грошових коштів здійснюють по підприємству в цілому, а також відповідно до центрів фінансової відповідальності.

На підприємствах процес розробки, контролю й аналізу виконання бюджету передбачає реєстрацію й обробку значних масивів інформації, які важко зробити вручну. У бюджетному процесі рівень оперативності і якості обліково-аналітичної роботи істотно підвищується, а кількість помилок зменшується при використанні програмно-технічних засобів. Програмно-технічні засоби, використовувані структурами підприємства, задіяними в бюджетному процесі, складають програмно-технічний блок системи бюджетування.

Серед програмних комплексів використовуваних в процесі бюджетування чільне місце посідає автоматизована система 1С Підприємство 8.1. «Управління промисловим підприємством для України».

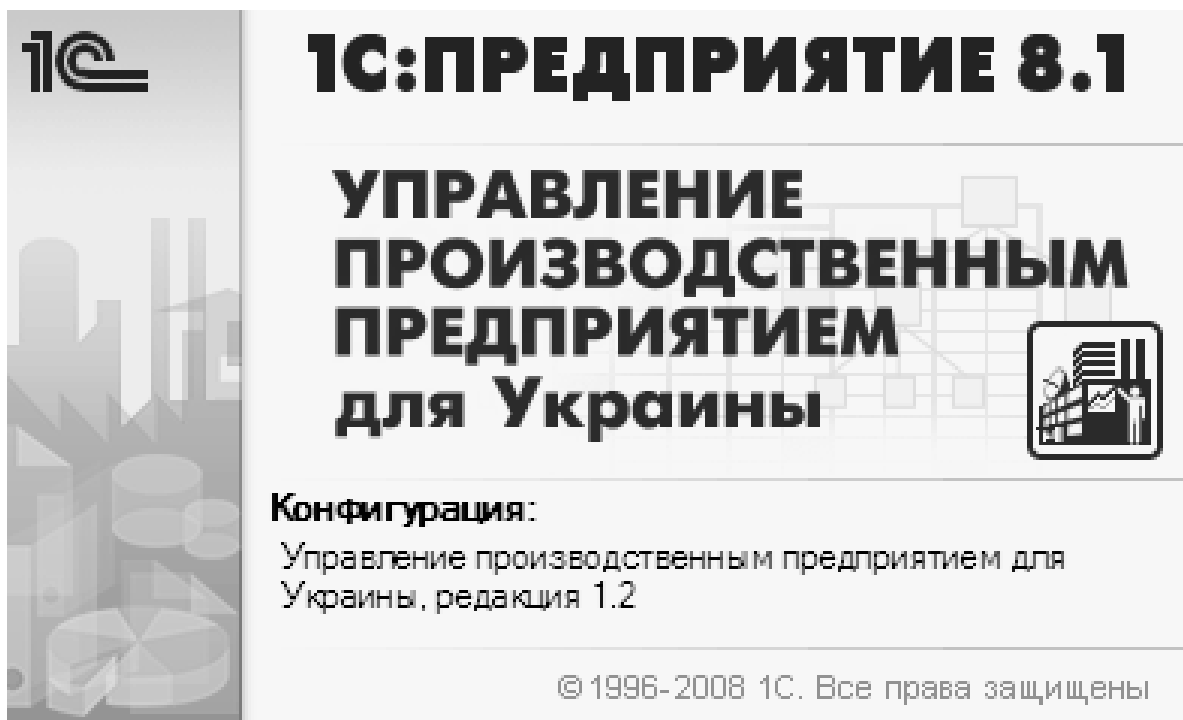

Рис. 1. Запуск програми 1С Підприємство 8.1. «Управління промисловим підприємством для України»

Функціональні можливості 1С відповідають основним потребам управління фінансами підприємства. Ключовим етапом фінансового менеджменту є створення дієвої системи планування і бюджетування. Ці функції реалізовані в інтерфейсах програми (рис. 2).

Інтерфейс «Бюджетування» відповідає всім вимогам підприємства до створення дієвої системи бюджетів.

В процесі формування відбувається реєстрація бюджету рухів грошових коштів по: центрам фінансової відповідальності (далі ЦФВ), валютам, видам платежів. Формування бюджету продажів (оборотів і доходів) відбувається з реєстрацією по центрам фінансової відповідальності, видам доходів, видам діяльності, товарним позиціям, продуктам, контрагентам, регіонам реалізації, менеджерам, рахункам 7 класу.

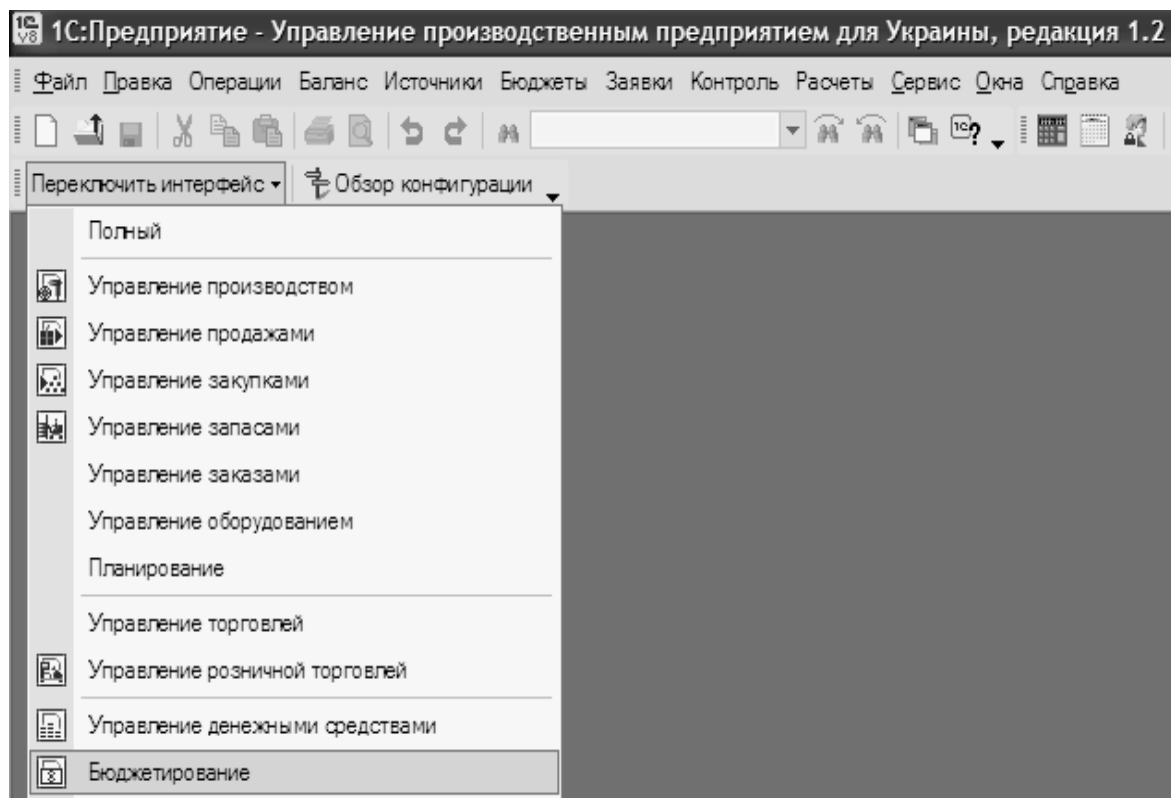

Рис. 2. Вікно вибору інтерфейсу програми

Основним документом по управлінню поточним грошовим оборотом підприємства в конфігурації є платіжний баланс (календар). Його використовують для оперативного контролю за поточною платоспроможністю і кредитоспроможністю підприємства. Платіжний баланс розробляють за всіма статтями грошових надходжень і витрат, що проходять через поточні і позичкові рахунки підприємства. У цьому документі надходження грошових коштів і їх витрат повинні бути збалансовані. Перевищення прогнозованих витрат над передбачуваними надходженнями коштів свідчить про дефіцит готівки. Платіжний баланс складають за визначеною формою.

Процес складання Платіжного календаря у конфігурації включає такі етапи:

- реєстрація календарного плану надходжень коштів (на місяць, по днях);
- реєстрація заявок на оплату;
- затвердження заявки на оплату (з можливістю контролю відповідності суми заявки на оплату та розподілу по різним ЦФВ);
- уведення платіжних доручень на підставі заявки на оплату; можливість заборони уведення платіжних доручень без посилання на заявку про оплату;
- відбиття оплат з посиланнями на заявку на оплату з можливістю заборони проводити вихідні платежі без посилання на заявку;
- можливість заборони проводити вихідні платежі із сумою, що більше суми заявки на оплату;
- формування платіжного календаря.

Конфігурація дає можливість складати Прогнозний звіт про прибуток та Прогнозний баланс. Прогнозний звіт про прибуток складають для того, щоб врахувати виплату податків на прибуток при впливі коштів з бюджету, він зводить

воєдино планові перспективні оцінки різних позицій доходів і витрат на бюджетний період. Це перший з документів зведеного бюджету, котрий показує, який дохід планує отримати підприємство і які затрати при цьому воно матиме.

Звіт складають на підставі бюджету продажів, собівартості реалізованої продукції, комерційних та виробничих затрат. Цей звіт також містить дані про нерозподілені прибутки.

Прогнозний баланс є формою фінансової звітності, що містить інформацію про майбутній стан підприємства, який очікується внаслідок запланованих операцій.

Таким чином, конфігурація 1С 8.1 «Управління виробничим підприємством для України» надає керівництву підприємства й керівникам, відповідальним за розвиток бізнесу, можливості для аналізу, планування й гнучкого управління ресурсами компанії для підвищення її конкурентоздатності.

Висновки. Таким чином, система бюджетування є основою забезпечення фінансової стійкості підприємства в короткостроковому періоді. Використання інформаційно-аналітичних систем надає керівництву підприємства, менеджерам, відповідальним за розвиток бізнесу - можливості для ефективного бюджетування ресурсів компанії. Одним із найперспективніших програмних продуктів для бюджетування є система 1С Підприємство 8.1. «Управління промисловим підприємством для України».

Список використаних джерел:

1. Бланк И.А. Управление денежными потоками. – К.: Ника-Центр, 2002. – 736 с.
2. Гейер Э.С. Методы оперативного информационного обеспечения деятельности машиностроительных предприятий: Дис...канд. экон. наук: 08.07.01. – Донецьк, 2002. – 192 с.
3. Оліфірова Ю.О. Бюджетування грошових коштів у системі управління підприємством 2006 года : Дис...канд. экон. наук: 08.06.01 . – Донецьк, 2006
4. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. – Минск: Новое знание, 2001. – 816 с.
5. Шевчук В.Р. Аналітичне забезпечення раціоналізації грошових потоків підприємств (на прикладі меблевого виробництва України): Дис...канд. экон. наук: 08.06.04. – Л., 2000. – 174 с.

Рецензент – к.е.н., професор Аранчій В.І.

УДК 334.012.64:338.242

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Осацька Ю.Є., к.е.н., доцент

Дніпропетровська державна фінансова академія

У статті розглядаються основні причини, що гальмують розвиток малого бізнесу в Україні. Обґрунтовано позитивний вплив інтеграційної підтримки на розвиток малого бізнесу. Наводяться основні форми інтеграційної взаємодії підприємств великого та малого бізнесу; етапи виникнення та становлення громадських об'єднань підприємців. Визначено чинники, що стримують розвиток інтеграції великих та малих господарських структур в Україні.

In the article the basic main reasons that hamper the development of small business in Ukraine. There is substantiated by the positive impact of the integration of support for small business development. The basic forms of integration and interaction of enterprises large and